

Вёскі, якія знікаюць: апошнія жыхары

Баранкі Камянецкага раёна

КАВАЛАЧАК РАЮ СВАІМІ РУКАМІ

Сярод герояў «Вёсак» мне пашанцавала пазнаёміцца са Сцяпанам ГРАЧАНІКАМ. Пашанцавала, бо не часта сустрэнеш чалавека, такога ўлюбёнага ў сваю мясціну. Родную вёску і наваколле ён называе раем. А яшчэ свой маленькі рай Сцяпан Пятровіч уладкаваў не толькі на ўласным падворку, але і за ім.

Калгасная гісторыя

Зрэшты, па парадку. З'ездзіць у Баранкі прапанавала старшыня Відамлянскага сельскага Савета Марына КАРАЛЮК. З аднаго боку, вёску не назавеш знікаюча, на падыходзе — другая. А з другога... засталася менш за дзясятка сталых жыхароў, пяць пахылых пенсіянераў і сужэнцы Грачанікі. Гаспадары аграсядзібы хоць і зарэгістраваныя ў населеным пункце, прыязджаюць найбольш на банкеты, якія праходзяць у сядзібе. Летам, праўда, многа дачнікаў, нашчадкі былых гаспадароў вывозяць уласных дзяцей на свежае паветра. Але ж, паводле разважанняў Сцяпана Грачаніка, дачнікі вёску не выратуюць. Яе могуць адрадыць толькі пастаянныя жыхары, якія не баяцца працаваць на зямлі. Так было спакон веку. У гэтай вёсцы жылі бацька і маці Сцяпана, яго дзед, прадзед.

А недзе на рубяжы 50—60-х гадоў, паводле расказу Сцяпана Пятровіча, гаспадарку асабістую забаранілі, агароды адабралі, надзелы абрэзалі ледзь не па вокны. Бацька тады пайшоў у Камянец працаваць на будоўлю. Раз на тыдзень ці нават два не прыязджаў начаваць, бо ў гадзіну ночы займаў чаргу па хлеб. Каб яго купіць да працы, трэба было стаяць з ночы. А свой пячы гаспадыні ўмелі, ды не было з чаго, жыта сеяць не дазвалялася.

— Кукурузу па загадзе Хрушчова сеялі паўсюль, — успамінае гаспадар. — У нашым калгасе яна такая розная была: на калгасным полі па калена вырастала, а на былых людскіх надзелах ледзь не на тры метры ўздымалася. Бо зямля добра вырабленая, падсілкаваная арганікай. Тут уздоўж Лясной такія сенажаці былі, хоць ты гарбату заварвай. Потым касіць перасталі, пачалі вясной паліць сухую траву. Варта было некалькі разоў спаліць, аднагодовыя травы больш не раслі, папёр адзін чарот, які цяпер і разросся спрэс... А раней сенакосу людзям не давалі. Уявіце сабе, нехта тымком накосіць каля рэчкі і не паспее вывезці копку сена адразу, дык брыгадзір убачыць, паднясе запалку і тое сена спаліць. Вось так чалавека адвучвалі ад працы на сваёй зямлі, ад сваёй гаспадаркі. Цяпер пажынаем плады: зямлі хапае, ніхто не хоча на ёй рабіць. Зараз, калі было б жаданне карову трымаць, калгас прывёз бы гатовага сена на падворак, ды ніхто з маладзейшых не хоча, — з горыччу канстатуе гаспадар.

Раней жа Баранкі былі не-малой вёскай. Яшчэ ў дзяцінстве Сцяпана Грачаніка ў поле выганялі статак больш за сто кароў. Была пачатковая школа. Потым наш герой хадзіў на заняткі ў Відамлю за пяць кіламетраў. Згадаў, як зімой пасля другой змены іх, пяцікласнікаў, дырэктар школы праводзіў амаль да вёскі, бо ў акрузе вадзіліся ваўкі.

3 часоў Камянецкай вежы

А старажытная гісторыя Баранкаў выглядае не проста цікавай, а амаль неверагоднай. Пляменнік Сцяпана Пятровіча пасля ВНУ пэўны час працаваў у брэсцкай гарадской бібліятэцы, шмат звестак адшукаў пра эпоху будаўніцтва Камянецкай вежы. Як вядома, яе ўзводзілі ў XIII стагоддзі, дык вось Баранкі ўжо былі. І з насельніцтвам большым, чым тады ў Камянцы. Праўда, тагачасныя Баранкі размяшчаліся прыкладна за кіламетр ад сучаснай вёскі. А маленькая

цяпер рэчка Лясная мела шырыню прыкладна паўтара кіламетра і была суднаходнай. Пра ўрочышча Скудны Груд цяпер ведаюць як пра месца гібелі групы партызан. Была такая трагічная старонка ў гісторыі мінулай вайны. На востраве хаваліся партызаны. Малыя вясковыя пастушкі пасвілі кароў, і адна з іх правалілася ў багню. Дзеці пабеглі паведаміць солтысу. Апошні, калі ратавалі карову, заўважыў партызан, далажыў немцам, пяць чалавек загінула.

Знайшліся звесткі, што раней, калі Лясная была шырокая, нібы Волга, на востраве Скудны Груд хаваліся марскія разбойнікі, што рабавалі судны. Недзе на пачатку 2000-х на месцы былых Баранкаў усё хадзілі так званыя следапыты з металашукальнікамі. Казалі, што знаходзілі сярэбраныя лыжкі, яшчэ нейкую драбязу. Тут жа да 39-га года стаяў яшчэ панскі маёнтак.

Вось такая цікавая вёска ёсць у малаўнічай мясціне недалёка ад Камянца. На

цэнтральнай вуліцы заха-валася брукаваная дарога з польскіх часоў. Дамы ўзводзілі тут дыхтоўныя, яны хоць і пустыя, не падобныя на закінутыя хаціны. Але жыхароў застаецца жменька.

На сваёй гаспадарцы

Сцяпан і Таццяна Грачанікі да пенсіі працавалі ў райцэнтры, праўда, гаспадарку ўласную трымалі заўсёды. А пасля выхаду на заслужаны адпачынак поўнаццю прысвяцілі сябе вясковым клопатам. Зараз яны трымаюць дзве каровы, каня, розную дробную жывёнасць. «Трусоў завёў на пацеху ўнукам, — з задавальненнем паказвае загон гаспадар. Ён

родзе. Яна, былая медсястра хірургічнага аддзялення, толькі цяпер па-сапраўднаму заўважыла хараство наваколля, навучылася слухаць салаўя. «Раней, — расказвае, — на працу ўстаеш рана, дадому прыходзіш позна, потым да ночы хатнія клопаты — і зноў уставай. Адным словам, жыццё — канвеер. А цяпер заўважаеш, калі кветкі расцвітаюць, калі лістота ажывае». Нядаўна былыя калегі звярталіся, каб зноў выйшла на работу, не пагадзілася.

Сцяпан Грачанік не проста працуе па гаспадарцы, ён асалоду атрымлівае ад сваёй працы. Вось дровы на наступную зіму ўжо нарыхтоўвае, каб за лета добра высохлі. А ў выхадныя заўсёды ўласную лазню напальвае, кажа, што з парылкі выходзіць памаладзелы. Цяпер гэта адзін з найважнейшых элементаў здаровага ладу жыцця.

Аднойчы сын прывёз прыбор — крокамер, вырашылі паглядзець, колькі бацька за свой звычайны дзень па гаспадарцы натупае. Паказаў той прыбор 22 тысячы крокаў, значыць, прыкладна 11 кіламетраў. Сцяпан Пятровіч лічыць адзіна прымальным спосабам чалавека існавання рух і працу на зямлі. «Мая гаспадарка — гэта мая незалежнасць у фінансавым плане. Ды і што можа быць лепей за тое, калі кожны дзень бачыш вынік сваёй працы, калі ўласнымі рукамі створыш нешта прыгожае!» — разважае ён. Аднойчы нават дыскусія здарылася ў вясковага гаспадара з мясцовым святаром. Апошні тлумачыў, якія грахі могуць стаць перашкодай на шляху ў рай. «А я і кажу: паглядзіце, бацюшка, хіба не ў раі мы жывём? У нас ёсць вада і паветра, кветкі цвітуць, птушкі пяюць. Дзе ж нам рай той шукаць: на Месецы ці на Марсе? Вось тут ён, дадзены ўжо чалавеку, трэба толькі рукі прыкласці, не даць прапасці таму, што ёсць, не загубіць прыроду. Махнуў толькі рукой святар», — з усмешкай успамінае даўнюю гутарку Сцяпан Грачанік. А мяне ён нават крыху паўшучуваў: «Чаму ж вы цяпер сабраліся прыехаць, а не праз месяц ці хоць колькі тыдняў, калі ўсё пачне ажываць і зацвітаць? Тады б зразумелі, пра што я гавару». Ды я і так, падаецца, зразумела.

Святлана ЯСКЕВІЧ.

Песню бярыце з сабою...

МАЦІ, МАТУЛЯ, МАМА

Рубрыку
вядзе
Яўген КСЯНЕВІЧ.
evgenyksenevich@gmail.com

Вершы —
Валянціна ГРУЦЬ-РУСАКЕВІЧ,
музыка — Яўген КСЯНЕВІЧ.

Куплет 1:

Мне б да цябе спяшацца
хуткакрыла,
Ды крылы тыя падразае час...
Спатоліцца б святлом усмешкі мілай
І прыхінуцца ціха да пляча.

Куплет 2:

У галінках бэзу пад акенцам вецер
Табе хай перашэптвае-ляе,
Матуля, мама, лепшая на свеце,
Ўсе словы найласкавыя мае.

Прыпеў.

Прыпеў:

Маці, матуля, мама —
Першае слова самае,
Цёплае і лагоднае,
Найдарагое, роднае.
Маці, матуля, мама,
Хай і цябе таксама
Дзеці цяплом атуляць —
Мамачку, маму, матулю.

Куплет 3:

Жыццё гады, як пацеркі, нанітвае,
І сёння з пакаяннем гавару:
За ўсе, што без спатканняў нашых,
дні твае —
Даруй, матуля любая, даруй.

Прыпеў.

ЗАО «Белреализация» объявляет аукцион

Организатор торгов: ЗАО «Белреализация» (УНП 191113330), 220089, г. Минск, ул. Уманская, 54, 4-й этаж паркинга, каб. 27, тел.: (8017) 298-53-53; (8029) 690 54 09. WWW.BELTORGI.BY.

Продавец: ООО «Березина-Агро-Люкс» (УНН 700029047) в лице антикризисного управляющего ООО «АнтикризисМедиаГрупп».

Публичные торги в электронной форме в процедуре экономической несостоятельности (банкротства) (далее – торги) будут проведены: 16 апреля 2019 г. 09.00–17.00 на электронной торговой площадке WWW.BELTORGI.BY.

Предмет торгов	Начальная цена, бел. руб. с НДС
Склад ГСМ, по адресу: Могилевская обл., Осиповичский р-н, Свислочский с/с, 1, возле аг. Красное	25 596,00
Трактор Беларус-3022 ДЦ1, 2009 г. в., заводской № 30200910	66 240,00

Тел. для ознакомления и осмотра +37529 698 53 18

Для участия в торгах необходимо в срок по 15.04.2019 г. до 17.00: 1) перечислить задаток по выбранному лоту на р/с BY06SOMA30120013860101000933 в ЗАО «Идея Банк», код SOMABY22, УНП 191113330, получатель – ЗАО «Белреализация»; 2) подать заявку по выбранному лоту на участие в торгах на сайте WWW.BELTORGI.BY; 3) направить в отсканированном виде все прилагаемые к заявке документы по адресу: marketing@zalog.by (подробнее – в информации лота на сайте WWW.BELTORGI.BY).

Шаг торгов – 5 %, задаток – 10 % от начальной цены предмета торгов. Организатор торгов вправе отказаться от их проведения не позднее, чем за день до наступления даты проведения торгов. Торги проводятся при наличии не менее двух допущенных к участию в них участников. Победителем торгов признается лицо, предложившее наиболее высокую цену. Участнику, не выигравшему торги, задаток возвращается в течение 5 рабочих дней со дня проведения торгов. Победителю торгов задаток не возвращается и учитывается при окончательных расчетах по приобретению предмета торгов.

Если заявка на участие в торгах подана только одним участником, торги признаются несостоявшимися. Предмет торгов продается претенденту на покупку при его согласии по начальной цене, увеличенной на пять процентов.

Победитель торгов (претендент на покупку) обязан возместить сумму фактических затрат, связанных с организацией и проведением торгов, в течение 5 рабочих дней со дня их проведения, а также аукционный сбор. После этого между продавцом и победителем торгов в течение пяти дней со дня проведения торгов заключается договор купли-продажи.

В связи с утерей считать недействительным страховой полис филиала ООО «Белкоопстрах» в г. Бресте по добровольному страхованию иному, чем страхование жизни, формы 2РН2РП серии БК № 0317725.

УНП 100706519